

Nefndasvið Alþingis
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík, 23. október 2020.

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um framhald á lokunarstyrkjum (201. mál)

Félag atvinnurekenda (FA) vísar til umsagnarbeiðni efnahags- og viðskiptanefndar 20. október vegna ofangreinds máls, á þingskjali 202.

FA fagnar frumvarpinu, enda hefur félagið að undanfögnu kallað eftir skýrum línunum um lokunarstyrki og aðra aðstoð við fyrirtæki sem er gert að láta af starfsemi eða loka starfsstöðvum vegna sóttvarnarráðstafana. Félagið hefur ennfremur kallað eftir því að gildistími ýmissa stuðningsaðgerða við fyrirtæki verði lengdur í ljósi þess að heimsfaraldur kórónaveirunnar hefur dregið á langinn og telur hæfilegt að gildistími þeirra úrræða, sem kveðið er á um í þessu frumvarpi, sé fram á mitt næsta ár.

Að mati FA eru skýrar línur í þessu efni mikilvægar bæði til að tryggja skilvirkni sóttvarnaaðgerða sem stjórnvöld hafa mælt fyrir um og til að veita atvinnurekendum í viðkomandi greinum meiri fyrirsjáanleika um hvers vænta má um stuðningsaðgerðir stjórnvalda.

FA fagnar því jafnframt að fjárhæðarmörk lokunarstyrkja séu hækkuð, enda var ljóst að lokunarstyrkirnir eins og þeir voru upphaflega útfærðir í lögum nr. 38/2020 gögnuðust aðeins einyrkjum og mjög litlum fyrirtækjum, en ýmis fyrirtæki með marga starfsmenn og talsvert umfangsmikla starfsemi hafa verið skikkuð til að loka með stjórnvaldsfyrirmælum um sóttvarnir.

Að mati FA vantar þó aðeins upp á skýrleikann í frumvarpi þessu. Í fyrstu bylgju faraldurins komu upp dæmi um fyrirtæki, sem mátu það svo að þau gætu ekki uppfyllt skilyrði auglýsingar heilbrigðisráðherra nr. 243/2020, annars vegar vegna fjöldatakmarkana og hins vegar nálægðartakmarkana og lokuðu því starfsemi sinni í þágu samfélagslegra hagsmuna. Í 5. gr. auglýsingarinnar sagði: „Starfsemi og þjónusta sem krefst eða hætta er á snertingu milli fólks eða mikillar nálægðar er óheimil á gildistíma auglýsingar þessarar, **svo sem** allt íþróttastarf, starfsemi hárgreiðslustofa, snyrtistofa, nuddstofa og önnur sambærileg starfsemi.“ Dæmi eru um að fyrirtækjum sem lokuðu starfsemi sinni með vísan til þessarar greinar, þar sem ekki er tæmandi upptalning á þeirri starfsemi sem óheimil er, hafi verið synjað um lokunarstyrk og að slíkt hafi verið kært til yfirséðanefndar. Afstaða bæði Skattsins og heilbrigðisráðuneytisins í málflutningi fyrir yfirséðanefnd hefur verið sú að sú höfnun hafi verið lögmæt og umræddri starfsemi hefði mátt halda áfram með fjölda- og nálægðartakmörkunum. Að mati FA er þar beitt afar þröngri og íþyngjandi túlkun á lögum nr. 38/2020 og auglýsingu nr. 243/2020. Úrskurður nefndarinnar liggur ekki fyrir.

Í greinargerð frumvarps þessa er vísað til reglugerðar nr. 966/2020, en þar er sambærilegt ákvæði og í auglýsingu 243/2020, þar sem tiltekin starfsemi er talin upp í *dæmaskyni* eins og það er orðað í greinargerðinni. Þannig sé „starfsemi og þjónusta sem krefst snertingar eða hætta er á snertingu milli fólks eða mikillar nálægðar óheimil, **svo sem** starfsemi hárgreiðslustofa, snyrtistofa, nuddstofa, húðflúrstofa, hundasnyrtistofa og önnur sambærileg starfsemi.“

Nú lokar enginn atvinnurekandi fyrirtæki sínu að ófyrirsynju, enda hefur slíkt alla jafna í för með sér algjöra tekjuþurrð. Í þeim tilvikum, sem FA vísar hér til, var það mat atvinnurekanda að lokun væri eina leiðin til að fara að fyrirmælum stjórnvalda og tryggja þannig öryggi starfsfólks og viðskiptavina. Atvinnurekandi ætti alla jafna að vera dómbærari á það en opinberar stofnanir hvort starfsemin sé þess eðlis að hætta sé á snertingu eða mikilli nálægð. FA leggur því til að við 3. gr. frumvarpsins bætist ákvæði þess efnis að uppfylli atvinnurekandi öll önnur skilyrði laganna fyrir að fá lokunarstyrk, svo sem um tekjufall, skuli við mat á því hvort reksturinn falli undir starfsemi sem skylt sé að loka, taka mið af af þeim markmiðum sem stefnt er að með sóttvarnaraðgerðum og viðleitni fyrirtækja til að tryggja öryggi og heilsu. Þannig skuli við beitingu ákvæðisins ganga út frá því að nauðsyn standi að baki ákvörðun fyrirtækja um lokun og að fyrirtæki í þeirri stöðu að taka ákvörðun um lokun skuli eiga rétt á styrkveitingu nema að sérstakar ástæður mæli gegn því. Í greinargerð með ákvæðinu ætti jafnframt að koma fram að við túlkun á því skuli beita rýmkandi lögskýringu, enda séu meiri líkur en minni á að atvinnurekandi hafi málefnalegar ástæður fyrir að loka starfsemi sinni.

Að mati FA myndu breytingar af þessu tagi tryggja betur skilvirkni sóttvarnaráðstafana þeirra, sem stjórnvöld hafa gripið og kunna að grípa til og hindra að atvinnurekendur haldi í lengstu lög úti starfsemi, sem getur falið í sér smithættu.

FA leggur að lokum til að frumvarp þetta verði að lögum hið fyrsta, að teknu tilliti til ofangreindrar tillögu. Félagið áskilur sér rétt til að koma á framfæri frekari athugasemdum á síðari stigum. Þá er félagið að sjálfsögðu reiðubúið að funda með þingnefndinni.

Virðingarfyllst,

Ólafur Stephensen
framkvæmdastjóri FA